

# ČÁST VŠEOBECNÁ

Redaktoři: Plukovník gšt. Jiří Birula a podplukovník gšt. František Pohunek.

„mg“:

## Maďarská doktrina.

Maďarský Polní řád „Harcászati Szabályzat“<sup>\*)</sup> vydaný v roce 1924, shrnuje v 3 sešitech (800 stran) látku Polního řádu ve vlastním smyslu slova, dále předpisy o působnosti služeb asi v rozsahu našeho G-III a směrnice pro spojení a spojovací službu.

Mimo to ličí předpis souhrnně ve zvláštních statích činnost některých zbraní (jezdeckvo, cyklisté, letectvo a protiletadlová obrana, obrněná vozidla), boje za zvláštních poměrů (hory, řeky, za noci) a podává směrnice pro chod služby v poli. V samostatných přílohách je uveden přehled válečné organizace, délka pochodových proudů a dopravní a pracovní údaje, vojskové značky a zkratky, výkonnost zbraní a pojítek a směrnice pro spojení mezi zbraněmi.

Obsahem je tedy předpis velmi důkladný a úplně vyčerpává látku, takže maďarská armáda se mohla aspoň teoreticky cvičiti v používání všech moderních zbraní v době, kdy přítomnost dohodové kontrolní komise ji ještě nutila dbát omezení mírové smlouvy.

Věcně je předpis zpracován z velké míry podle německého „Führung und Gefecht“ a doplněn v některých statích podle francouzské poválečné doktriny. Některé prvky připomínají zkušenosti rakousko-uherské armády. Užití těchto tří často rozdílných poznatků a přílišná obšírnost předpisu je někdy na neprospěch jasnosti a přehlednosti, takže moderní zásady, vytyčené v úvodu k předpisu, mnohdy dostatečně nevyniknou.

Hlavním rysem předpisu je zdůraznění útočného boje, pohybné války<sup>\*\*)</sup> a obchvatného manévru. Není však zapomináno ani na význam palby; pro každou akci je třeba vypracovati palebný plán, v němž je žádáno hlavně užívání bočné palby.

Předpis plně vyjadřuje zásadu soustředění úsilí a získání početní a hmotné převahy na rozhodujícím místě. Zčásti jsou málo propracována konečná údobí některých operací, na př. vedení útoku uvnitř nepřátelské posice a vedení obranného boje. Z francouzské doktriny předpis nepřevzal metodičnost útočného boje. Přidržel se zde německého F. u. G., nerozděluje útok do hloubky a nezná postupných cílů. Nenašel však ani jiného vhodného způsobu, jímž by zajistil za útoku trvalou součinnost zbraní, zejména spojení dělostřelectva s pěchotou. Snaha o zlepšení této spolupráce vede k častému drobení dělostřelectva přímým podrízkováním pěchotě.

Předpis ve vysoké míře zdůrazňuje význam překvapení, jímž má armáda vyrovnati početní a hmotnou převahu protivníka. Žádá vyhledávání překvapení od velitelů všech stupňů a za všech okolností.

V mezích zajištění, které je celkem shodné s našimi názory, pojednává předpis podrobně o zajištění protiletčům. Všeobecné zása-

<sup>\*)</sup> Dále je používáno zkratk: HSZ pro maďarský a PŘ pro náš polní řád, dále F. u. G. pro německý „Führung und Gefecht“.

<sup>\*\*)</sup> Dále bude pojednáno jen o operacích v pohybné válce (operace mimo boj, útočná a obranná bitva).

dy obou těchto prvků se v celku shodují s našimi názory, protiletadlovou obranu však předpis projednává velmi podrobně. Každá vyšší jednotka má „*velitele protiletadlové obrany*“ (légvedelmi parancsnok), který řídí celou aktivní a pasivní obranu. Jemu podléhá pozorovací a hlásná rota, která stavi hlásky (okruhy nebo polokruhy) a protiletadlovou ústřednu, dále baterie protiletadlových kanonů, roty kulometů a světlometné útvary. Pro maskování je mu přidělen poradce (burkolótanácsadó).

Všechny jednotky od praporu výše mají stále pozorovací hlídky, setniny letecké pozorovatele. Pěší pluky jsou vybaveny pohyblivými speciálními protiletadlovými kulomety.

Průzkum dělí předpis na daleký (naše zvědy), blízký a bojový, v jehož rámci mluví o dělostřeleckém a technickém průzkumu. Hranicemi mezi dalekým a blízkým průzkumem je všeobecně vzdálenost jednodenního pochodu před cílem pochodu valných vojsk vyšších jednotek (tyto hranice udává předpis jen pro letecký průzkum — u pozemního průzkumu se o ní nezmiňuje). Způsob průzkumu a výčet průzkumných orgánů se neliší větší měrou od běžných zásad, předpis připomíná nutnost násilného průzkumu („Hlavním činitelem průzkumu není hlídka, nýbrž bojeschopný oddíl“).

Ze stati o spojení, která v celku shrnuje válečné zkušenosti, sluší uvést nařízení, že každý velitel pečuje o taktické spojení se svým pravým sousedem. Stať je zpracována asi v rozsahu našeho předpisu G-VIII-1. Předpis nezná výslovně pojmu naší přední zpravodajské ústředny, k urychlení dodávání zpráv slouží sběrná a zprostředkovatelná zpráv, zřizované někdy na větší vzdálenosti v podobě relé.

### Operace mimo bitvu.

#### Pochody.

V této stati se předpis značně řídí německým „F. u. G.“ Dělí pochody na cestovní (utazomenet — daleko od nepřítele) a bojové (ütközetmenet — blízko nepřítele). Na rozdíl od nás volí maďarský předpis úzkou pochodovou sestavu. Vyšší jednotka pochoduje zpravidla v jednom proudu; jde-li výjimečně v několika proudech, velí hlavnímu z nich velitel divise. Pochodovou sestavu určuje pro každý proud velitel proudu, jen v nedostatku času zasahuje velitel divise. Širší sestavu nařizuje předpis jen pro pochody jezdecka a odůvodňuje ji vyšším významem utajení před letectvem.

Směrnice pro přípravu a provádění cestovního pochodu se neliší od našeho předpisu, denní pochodový výkon divise udává na 15—20 km, u menších jednotek 25—30 km.

Za bojové h o pochodu sluší zdůraznit mimo úzkou sestavu též způsob zařadování dělostřelectva do proudu. Předpis přiděluje doprovodná děla, též jednotkám pěchoty valného voje, hlavní část dělostřelectva pochoduje v proudu co nejvíce vpředu, aby se uspišilo jeho zasazení. Pochoduje-li jednotka v několika proudech, jsou proudy do značné míry samostatné.

Ze spojení sluší uvést okolnost, že se velitel divise za pochodu pohybuje v proudu za předvojem a nezvolí, jak to žádá náš PŘ., postupní místa velitelství. Tento způsob vyhoví snad při pochodu divise v jednom proudu, jistě však má značné nevýhody pro řízení pohybu jednotky a pro spojení.

## Zajištění na pochodu.

Bojový pochod je podobně jako v PŘ. zajišťován průzkumem, sestavou a zajišťovacími jednotkami („vzdálenost“ jako prvek zajištění předpis opomíjí).

Průzkum provádí pro vyšší jednotku „smíšený převěždný oddíl“ podle podobných zásad, jaké udává PŘ.

V sestavě žádá předpis zařadování dělostřelectva mezi pěchotu (pochod divise v jednom proudu neskytá mu však dostatečného zajištění sestavou, jako je tomu při široké sestavě naší divise).

Zajišťovací jednotky jsou předvoj, boční a zadní voj.

## Předvoj (elövéd).

Jeho úloha je HSZ. definována poněkud odlišně než v PŘ. „*Předvoje odstraňují pochodové překážky, lámou odpor menších oddílů a jsou připraveny k odrazení nájezdů rychlých jednotek*“. Definice PŘ. (čl. 163) se zdá vhodnější a pružnější. Vzdařenost předvoje od valného voje má být taková, „*aby valný voj byl chráněn před palbou polního dělostřelectva*“ (u nás „lehkého dělostřelectva“).

Maďarský předvoj je zpravidla silnější než u nás (až  $\frac{1}{3}$  všech sil,  $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{3}$  pěchoty), u pěší divise (tříplukové) to bude 1 pluk až 4 prapory, u jezdecké divise 1 pluk. Je vždy zesílen jezdecktvm, dělostřelectvm, ženijním vojskem a pojitky, podle potřeby pak mostními soupravami. Část jezdeckta je rozdělena na všechny sledy předvoje k blízkému zajištění.

Sestava předvoje je značně hluboká, je-li předvoj silnější než prapor, t. j. chrání-li větší jednotku než pluk. Předvoj má pět sledů, je to přední jezdecká a pěší hlídka („špice“), přední oddíl, předvojový houfec a jádro předvoje. Slabý předvoj nemusí mít jádra a někdy ani předvojového houfce. Předpis určuje přesně vzdálenosti důležitějších sledů.

Přední jezdecká hlídka („špice“ — lovasél) je vedena obyčejně důstojníkem a jde po ose předvoje; má zhruba úkol naší předvojové hlídky, která „*mívá většinu jezdeckta*“. Je vysílána velitelem předvoje.

Přední pěší hlídka („špice“ — gyalogél) v síle 1—2 družstev pečuje o přímé zajištění předního oddílu, jímž je též vysílána.

Vzdálenost obou těchto sledů předpis neurčuje, podle jiných směrnic lze usuzovati, že je to vzdálenost na dohled.

Přední oddíl (előosztág) v síle čtyři až roty, je-li třeba s obrněnými automobily, jde na vzdálenost 500—1000 m od předvojového houfce. Zajišťuje se hlídkami do čela a do boků.

V předvojovém houfci (előhad) je zbytek praporu a často jednotlivá děla. Má chránit jádro předvoje od nenadálé palby těžkých kulometů, jde tedy o vzdálenost asi 1500 m.

Jádro předvoje (elővédzöme — náš „předvojový houf“) je tvořeno u divise obyčejně 2 prapory s dělostřelectvm (oddíl). Jde u pluku 2—3 km, u divise 5 km před čelem valného voje, doplňuje zajištění do šířky.

Celková hloubka maďarského předvoje v síle pluku přesahuje 4 km, vzdálenost čelních prvků od čela valného voje dosáhne až 9 km; vzdálenosti se zkracují v nepřehledném terénu.

Činnost předvoje předpis nelíčí podrobněji; v přehledném terénu pochoduje plynule bez zastávek a může počítati jen s podporou svých zbraní. Valný voj mu obyčejně neskýtá žádné podpory, jeho dělostřelectvo pochoduje zařadeno v proud. Jen v nepřehledném terénu a někdy v samé blízkosti nepřítele postupuje předvoj v pohotovosti přiskoky od cíle k cíli a je vhodno jej chrániti „kulomety a děly, vyňatými z valného voje“.

Předpis nevyjadřuje přesně závislost předvoje na valném voji a těsnou součinnost obou sledů.

Při zastávce se zajištění sníží, podle možnosti je provádí jen přední částice předvoje; blízko nepřítele však často zaujme předvoj sestavu „podobnou předním strážím“.

Za ústupu předvoj zajišťuje nepřetržitost pochodu a připravuje překážky, které dokončuje zadní voj.

#### Zadní voj (utódvéd).

Za pochodu proti nepříteli dává předpis zadnímu voji policejní a zajišťovací úkol; přiděluje mu též polní četnictvo. Bývá u divise nejvyš v síle roty, pochoduje ve vzdálenosti 150—200 m.

PŘ. je pružnější v určení vzdáleností (čl. 167) a přiděluje zadnímu voji několik jezdců.

V popise činnosti zadního voje za ústupu se HSZ. shoduje s PŘ., přiděluje mu větší počet dělostřelectva a ženíjní jednotky k provádění ničení. Síla a složení zadního voje jsou podobné jako u předvoje za postupu, jeho sledy jsou: jádro (utóvédzóme) a houfec zadního voje (utóhad), zadní oddíl (utóosztag), zadní jezdecká (lovasvég) a pěší hlídka (gyalogvég). Zadní voj je vybaven větším počtem jezdeckta a dělostřelectva. Pravidlem u divise je jeden zadní voj: „při ústupu za boje se každá skupina chrání svým zadním vojem, který ustupuje od úseku k úseku. Tyto voje se později sloučí v jeden notný zadní voj“ („jakmile divise přejde v jeden pochodový proud“).

#### Boční voj (óldalvéd).

O blízké zajištění do boku pečuje velitel valného voje; daleko od nepřítele dostačí hlídka nebo jednotliví jezdci nebo cyklisté. Blízko nepřítele vyšle velitel po souběžné cestě boční voj, zesílený dělostřelectvem, nebo za bočních pochodů postaví „stojící boční voj“. Směrnice pro činnost těchto jednotek se neliší od PŘ.

#### Protiletadlová obrana (légvedelem)

je za pochodu přizpůsobena plně terénu. Protiletadlové zbraně divise pochoduji mimo proud po vedlejších cestách a provádějí ochranu nekrytých prostorů nebo defilé. Protiletadlové kulometné roty pěších pluků zaujímají podobným způsobem palebná postavení k ochraně svých jednotek. Kulometry jsou velmi pohyblivé (obsluha a zbraň na voze) a mohou se proto přizpůsobiti všem potřebám pochodujiících vojsk (podobně jako něm. „Begleitzug“).

Předpis nezapomíná na význam pasivní ochrany, v níž se shoduje s PŘ.

K statí o pochodech je připojen článek o dopravě vojsk; HSZ. připouští dopravu na menší vzdálenosti než PŘ., na př. automobily dopravuje pěchotu nad 12 km (PŘ. — 20 km). Mimo jiné mluví též o dopravě na vozech a vzduchem.

### Ubytování.

Druhy ubytování a jeho způsob se shodují s PŘ., je to kantonování (szállás), táboření a smíšené ubytování. Táboření (tábor) bude vždy pravidlem v pásmu účinnosti nepřátelského dělostřelectva, smíšené ubytování (helység-tábor) nazývá předpis někdy „*ubytováním se zmenšenými vzdálenostmi*“. Výrazu „společné ubytování“ předpis nezná. Ve směrnících o přípravě ubytování (vysílání ubytovatelů atd.), o rozkazech, o zaujetí ubytovací sestavy a o spojení není větších rozdílů proti PŘ.

### Zajištění za ubytování.

Jeho prvky jsou průzkum, sestava a zajišťovací oddíly.

Průzkum provádějí nadále průzkumné jednotky, které se v noci nevracejí za předvoje, nýbrž zůstávají v dosažených prostorech. Mimo to pečují zajišťovací oddíly vlastními a přidělenými prostředky o blízký průzkum svého předpolí.

V sestavě je třeba blízko nepřítele ubytovati v čele (v boku) pěchotu s dělostřelectvem a chrániti tak jádro sil a služby.

Síla a složení zajišťovacích oddílů se řídí situací; daleko od nepřítele jsou to jen stráže u východu („*ubytovací stráž*“) nebo jednotky vysunuté do osad v nebezpečných směrech („*sestava*“). Blízko nepřítele postaví jednotka přední stráž (előrs), jejichž celkový úkol se neliší od našeho předpisu.

V sestavě a úkolech sledů předních stráží jsou některé rozdíly. Předpis dělí přední stráž na polní stráž, na hlavní stráž a na zálohu.

Přední stráž jsou zpravidla pod velením jednoho velitele, jen v samé blízkosti nepřítele jsou rozděleny v úseky. Jejich sílu předpis blíže neurčuje, bude to asi  $\frac{1}{3}$  pěchoty s přiděleným dělostřelectvem, někdy pak jsou podporovány bateriemi z ubytovacího prostoru. Přední stráž budou zpravidla postaveny novými jednotkami — (jasně o tom předpis nemluví — u nás je staví předvoj — a při vyrazení příštího dne překročeny novým předvojem). Tento způsob spotřebuje mnoho sil na zajištění a je nevýhodou pro údobí přechodu v ubytovací sestavu.

Velitel divise určuje předním strážím jen „*prostor průzkumu a pozorování*“ a nikoli čáru odporu jako PŘ.; její stanovení ponechává veliteli předních stráží. Touto čarou bývá obvykle čára hlavních stráží, někdy však též jiná linie za touto čarou. Předpis je v této otázce značně pružný.

Hlavní stráž (főrs — naše „*hlavní polní stráž*“) jsou „*oporou zajištění a odporu předních stráží*“; každá je v síle roty nebo i více rot, zesílené kulomety a výjimečně děly. Hlavní stráž může brániti úsek asi 2 km široký. Na méně důležitých místech může býti postavena místo hlavní stráže jen samostatná polní stráž.

Polní stráž (táboriörs) v síle družstva až čety je vysílána hlavní stráží s úkolem „*pozorovati a často odporu*“. Na rozdíl od PŘ. staví HSZ. polní stráž vždy, další sledy pak jen podle potřeby (PŘ. mluví o opaku). Mohou být zesíleny těžkými kulomety, samostatné polní stráž i dělem, někdy cyklisty a jezdci. Polním strážím svěřuje předpis poněkud vyšší úkol nežli PŘ.; mimo vedety (örszem) vysílají na vzdálenější body „*malé stráž*“ a do předpolí a do boků zajišťovací a spojovací hlídky (PŘ. vysílá podobné stráž a hlídky od hlavní polní stráže neb od zálohy).

Zálohu předních stráží (előőrtartalék) tvoří u divise 1—2 prapory s dělostřelectvem (u nás  $\frac{1}{2}$  sil PS), je zásadně soustředěna na ose postupu a jen výjimkou je rozdělena.

Za boje se brání hlavní stráž na místě na čáře odporu; pro polní stráž neudává předpis směrnice, úkol jim určuje velitel předních stráží. Záloha je připravena k podpoře hlavních stráží.

Předpis mluví též o směně (polní stráž po 4—8 hodinách, hlavní stráž jen při ubytování delším než 1 noc) a v II. dílu podrobně o službě na předních strážích; ze zálohy je ve zbraní  $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{6}$ , na hlavní stráž  $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$  (u nás  $\frac{1}{4}$ ), polní stráž je stále připravena k boji. Hlavní stráže jsou vždy spojeny telefonicky s velitelem PS. a ten s dělostřelectvem.

Zajištění protiletčím za ubytování se omezuje hlavně na pasivní ochranu, palebné prostředky chrání hlavně služby a uzly komunikací.

### Útočná bitva.

Předpis pojednává zvlášť o útoku na nepřítele v postavení a o střetném boji. Nerozlišuje podobně jak F. u. G. vedení útoku na stupni armády a divise.

V celé statí o útočné bitvě převládá vliv německého F. u. G., francouzskou doktrinu (podle předpisu o vedení vyšších jednotek z r. 1922) připomíná odstavec o střetném boji. Předpis na mnoha místech zdůrazňuje význam pohybné války a útoku, „*neboť jedině ten vede k vítězství. Ztrnou-li operace v posícní boj, je to katastrofa pro malý stát.*“ V útoku je vždy vyhledáván manévra a doporučován útok do boku a do týlu nepřítele, čelní útok připouští předpis, jen není-li možný obchvat. Kromě manévru upozorňuje předpis na důležitost palebné převahy a na význam úzkého spojení pěchoty s dělostřelectvem; připomíná však, že pěchota nesmí spoléhat jen na tuto zbraň, neboť dělostřelectvo v praxi nikdy nesplní její požadavky. Snaha o zlepšení součinnosti obou zbraní vede často k rozdrobování dělostřelectva.

O útočné bitvě rozeznává předpis údobí:  
přibližování, zjednání dotyku a zahajovací boj,  
provedení útoku až do ztečné vzdálenosti,  
ztec a boj v obranném pásmu,  
využití úspěchu a pronásledování.

### Útok na nepřítele v postavení.

V celé této statí, v níž se předpis zcela řídí německým F. u. G., jsou vady jejího vzoru; chybí zejména přesné určení podmínek jednotlivých akcí a metodičnost ve vedení boje. Hlavně je tato okolnost nápadná v člancích o vedení útoku.

Přibližování, zjednání dotyku a zahajovací boj.

Zvláštností HSZ. je okolnost, že se všechna tato přípravná údobí týkají jen předvoje, o činnosti valných vojů není téměř zmínky, souhra obou sledů vojsk není předpisem upravena. Předpis pojednává jen o předvojích; jejich úkolem za těchto údobí je zjistiti násilným průzkumem obrys nepřátelské posice, zjednat s ní dotyk a opatřiti valnému voji výhodné podmínky pro útok.

Valný voj zahájí přibližování až po přechod do útočné sestavy nebo do hotovostního postavení a nemá účast v boji předvoje.

Přibližování (megközelítés) počíná před vstupem do pásma palby nepřátelského dělostřelectva (podle úvodu k předpisu asi na vzdálenost 8 km od posice nepřítele). Jeho účelem je přivést předvoje nepozorovaně a beze ztrát na čáru, na níž bylo zastaveno jezdeckto a přední částice předvoje. Předpis neudává podrobnosti o způsobu provádění přibližování, podle některých známek však lze souditi, že předvoj se rozčlení v svém pásmu do šířky a do hloubky a postupuje až na určenou čáru, vyhledáváje kryté prostory a podporován svými zbraněmi a přímo podřízeným dělostřelectvem. Zpravidla soustředí předvoj své síly jen do důležitých úseků pásma, méně významné prostory projdou jen silně důstojnické hlídky, udržující spojení mezi jednotlivými skupinami předvoje. Postup se zpravidla děje plynně bez zastávek; jen „*ve velmi nepřehledném terénu a v samé blízkosti nepřítele postupují jednotky přískoky, chráněny svými těžkými kulomety a dělostřelectvem.*“

Zjednání dotyku (érintkezés felvétele) má vyjasnit situaci proložením čáry předsunutých prvků nepřítele a zjistiti prostor hlavních sil. Je prováděno „*předními částmi předvoje*“, které „*útočí bezohledně, prosakují hluboko mezerami v nepřátelské sestavě a naváží těsný dotyk s větší silou nepřítele.*“

Akce předních jednotek je podporována těžkými zbraněmi a dělostřelectvem předvoje. Často jsou jim přidělena doprovodná děla, aby byla zvýšena jejich útočná síla a aby byla vyvolána palba většiny nepřátelského dělostřelectva a celé osádky posice, podle níž lze přesněji určit její průběh.

Nezasahuje tedy celý předvoj, jeho jádro vyčkává obvyčejně výsledku těchto bojů a je připraveno k zakročení na konci tohoto údobí.

Zahajovací boj (harc bevezetése) je opět jen akcí předvoje, který není zesilován částí pěchoty valného voje, jako tomu zpravidla bývá u nás. Úkolem předvoje v tomto údobí je „*zajistiti čas a prostor, potřebný k rozvinutí valného voje, a získati výhodné pozorovatelný pro dělostřelectvo. Velitel předvoje zasadí všechny své síly k dobytí důležitých prostorů; může voliti širší útočné pásmo než v pravidelném útoku, neboť valný voj mu v brzkou poskytně podporu.*“

Útok je podporován všemi zbraněmi a celým dělostřelectvem předvoje a postupně částmi dělostřelectva valného voje, které se zatím po sledech rozvíjí. Činnost předvoje v tomto údobí má tedy spíše ráz našeho „*přezkoušení dotyku*“ nežli zahajovacího boje.

Všeobecně jsou všechna tato přípravná údobí „*bojem předvoje*“, prováděným jen jeho silami a bez zásahu vojsk nebo palebné podpory valného voje. Zdá se, že často se předvoji stěží podaří zatlačiti nepřátelské krycí jednotky, zejména jsou-li zesíleny, a zjednatí dotyk s posicí odporu. O této možnosti maďarský předpis neuvažuje a v souhlase se svou obrannou doktrínou předpokládá, že nepřítel předsune před svou posicí jen slabší prvky, na jichž zatlačení stačí síly předvoje.

V alný voj pokračuje za těchto údobí v svém pochodu a postupně přechází v přibližovací tvary, členěné více do hloubky než do šířky. Velitel divise sleduje a řídí boj předvoje a nařídí včas rozvinutí dělostřelectva valného voje, aby za jeho ochrany přivedl valný voj do útočné sestavy. Dělostřelectvo zaujímá palebná postavení po sledech v prostoru pohybu valného voje a postupně se shromáždí za předvojem v útočné uskupení. Boje předvoje se zúčastní dělostřelectvo přímo podřízené předvoji, a je-li třeba, zasáhne ke konci zahajovacího boje podle okolností též část baterií valného voje. Podle výsledku boje předvoji pak vydá velitel divise valnému voji rozkazy pro přechod do útočné sestavy.

Z tohoto vyličení vysvítá dostatečnou měrou rozdíl mezi maďarským a našim pojetím těchto akcí. Náš předvoj je podporován postupně celým dělostřelectvem vyšší jednotky a zpravidla pro zahajovací boj též zesilován pěchotou, celá akce je založena metodicky a za plné palebné podpory. U Maďarů nese tíhu boje předvoj sám, valný voj zpravidla provádí jen přibližování „za vojsky v dotyku“.

### Útok.

Velitel divise si utvoří během bojů předvoje plánu útoku, v němž určí těžiště útoku (náš „směr hlavního úsilí“) a sestavu, t. j. úkol, sílu a pásma útočných skupin, úlohu a uskupení dělostřelectva a zálohy.

#### Volba hlavního úsilí.

V souhlase se svou útočnou doktrinou nařizuje předpis veliteli zkoumat před volbou těžiště útoku, zda je možno provést obchvat, a žádá jej u jednotek všech stupňů.

*„Není-li možný obchvat, rozhodne se velitel k čelnímu útoku, jehož účelem je prolomit nepřátelskou sestavu, obchvátiti ji s obou stran a svítnouti“.* Směr hlavního úsilí se určí po studiu nepřítele a terénu. Útok musí být nasazen vždy na slabá místa v nepřátelské sestavě; u terénu třeba dbáti výhod pro pozorování a využití palby, skryté a blízké výchozí základny a voliti místa, jejichž pád otřese obrannou sestavou nepřítele.

Zdá se, že ve volbě směru hlavního úsilí útoku je příliš zvyšován význam prvku „nepřítel“ na újmu terénu a že v něm není dosti oceňována důležitost míst, které mají vliv na další rozvoj útoku. Překvapuje článek (567), v němž je dovoleno *„sečkat někdy s volbou těžiště útoku až do doby, kdy bude během útoku zjištěno slabé místo v nepřátelské sestavě; na počátku útoku se proto síly rozdělí rovnoměrně na celé frontě a záloha zůstane zatím na tolik vzadu, aby mohla být zasazena až za útoku proti slabině nepřátelské posice“*. Podobné rozhodnutí stěží lze nazvat plánem útoku a nedá se ospravedlnovati ani za zcela nejasné situace, neboť svádí velitele k nerozhodnosti a nese v sobě zárodek porážky. (Přistě dále.)

Podplukovník gšt. František Pohunek:

### Úvahy o křídelním a bočném útoku.

(Dokončení.)

#### 7. Součinnost akce čelní s akcí křídelní.

Velmi choulostivou stránkou provedení křídelního útoku je souhra tohoto útoku s akcí čelní. Poměrně nejmenší nesnáze se vyskytují tehdy, je-li čelní akce obranná. Zato jsou mnohem větší, je-li čelní akce rovněž útočná.

Nesnáze se objevují hlavně v okolí místa styku čelní fronty a fronty křídelní, když se křídelní fronta již v určitém úhlu vytočila.